

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **B. E. C., s. r. o.**, zastoupeného JUDr. Jiřím Urbanem, advokátem se sídlem v Praze 1, Vodičkova 41, za účasti **Finančního ředitelství pro hl. m. Prahu**, se sídlem v Praze 1, Štěpánská 28, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2004, č. j. 28 Ca 556/2001 - 26 a č. j. 28 Ca 557/2001 - 26,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2004, č. j. 28 Ca 556/2001 - 26 a ze dne 12. 3. 2004, č. j. 28 Ca 557/2001 – 26, **se zrušují** a věci **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Usneseními Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2004, č. j. 28 Ca 556/2001 - 26 a č. j. 28 Ca 557/2001 - 26, byly odmítnuty žaloby stěžovatele proti rozhodnutím Finančního ředitelství pro hl. m. Prahu ze dne 29. 3. 1999, č. j. 61182/99/001914/6050 a č. j. 61209/99/001914/6050, jimiž byla zamítnuta odvolání proti rozhodnutím Finančního úřadu pro Prahu 1 o zamítnutí odvolání proti platebním výměrům o vyměření daně z přidané hodnoty za období červenec a srpen 1998 podle § 49 odst. 2 písm. b) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), z důvodu jejich podání po zákonem stanovené lhůtě. Městský soud odůvodnil napadená usnesení tak, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, neboť k podání odvolání proti platebním výměrům došlo prokazatelně až 10. 3. 1999, ačkoliv lhůta uplynula dnem 24. 2. 1999, proto byl postup správce daně, který odvolání podaná po stanovené lhůtě zamítl, legitimní. Z těchto důvodů jsou žaloby stěžovatele nepřípustné.

V kasačních stížnostech podaných v zákonné lhůtě stěžovatel shodně uvedl, že napadená rozhodnutí jsou obsahem nesrozumitelná, vychází zjevně z nesprávného právního posouzení věci a v důsledku toho jsou negací všech základních principů právního státu, když stěžovateli upírají právo na řádný proces a ochranu narušených práv. Důvody uvedené v napadených usneseních nelze považovat za důvody pro odmítnutí žalob proti rozhodnutím, která byla vydána v odvolacím řízení. Tato skutečnost vylučuje závěr soudu, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky, a proto je třeba takový závěr odmítnout jako nesrozumitelný. Uvedené důvody jsou formálně adekvátní pro zamítnutí žaloby, pokud by soud rozhodoval rozsudkem ve věci vymezené žalobou. Podle stěžovatele jsou předmětné výměry na daň z přidané hodnoty nicotné, neboť řízení ve věci samé bylo vedeno zcela mimo působnost a pravomoc územních finančních orgánů. Stěžovatel byl činný výlučně při exportu zboží, tedy z hlediska daně z přidané hodnoty se na něj vztahovalo výlučně ust. § 45 odst. 1 zákona č. 588/1992, o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého byl vývoz zboží do zahraničí osvobozen od povinnosti uplatnit daň jako součást ceny, tedy od povinnosti uplatnit daň na výstupu. Městský soud měl proto vyslovit nicotnost rozhodnutí finančního úřadu i bez návrhu rozsudkem podle § 76 odst. 2 s. ř. s., neboť tyto výměry nemohly a nesměly být vydány. Vzhledem k cíli řízení, které vydání výměrů předcházelo, toto řízení nesmělo proběhnout. Stejně tak nemohlo být v tomto řízení pokračováno, tedy nemohlo být rozhodováno o opravných prostředcích. Stěžovatel poukázal také na to, že celé řízení před finančním úřadem neproběhlo v souladu se zákonem, když v podstatě veškeré podklady pro výměry byly zmanipulovány, když finanční úřad ze svých zpráv a podkladů, použitých k jejich zpracování, vypustil záměrně některé doklady o jeho obchodní činnosti a ty nejpodstatnější bez důkazů a řádného zdůvodnění záměrně odmítl. Následně došlo ke zmanipulování věci při doručování odvolání a nepředložení věci k rozhodnutí nadřízenému orgánu. Když konečně byly spisové materiály předloženy finančnímu ředitelství, pak se tak záměrně stalo tak, že nebyly předloženy všechny podklady. Následně byla vyžádána součinnost Č. p., a. s. při prošetřování jeho námitek, aniž by o tom byl vyrozuměn. Je nanejvýš pochybné, zda tvrzené úkony skutečně proběhly a zda proběhly tak, jak jsou tvrzeny. Městský soud žalobu odmítl, přičemž odůvodnění jeho rozhodnutí je nesrozumitelné a nekorespondující výroku. Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhl, aby napadená usnesení byla zrušena.

Finanční ředitelství ve vyjádření ke kasačním stížnostem uvedlo, že městský soud danou věc zhodnotil zcela srozumitelně, ve všech souvislostech včetně odkazů na příslušná ustanovení daňových zákonů. Dále upozornilo na skutečnost, že kasační stížnosti jdou zcela mimo rámec projednávaných žalob a je zcela evidentní, že stěžovatel se jejich prostřednictvím pouze snaží zhojit pozdě podaná odvolání proti platebním výměrům. Obsahem kasačních stížností jsou totiž daňová rozhodnutí, která nebyla předmětem žalob, a tedy ani předmětem soudního jednání k těmto žalobám. Jedná se o platební výměry na daň z přidané hodnoty, které vystavil Finanční úřad pro Prahu 1 na základě výsledku místního šetření, při kterém stěžovatel neprokázal oprávněnost nároku na odpočet daně uplatněného v daňovém přiznání za měsíc červenec a srpen 1998. Proti těmto daňovým rozhodnutím podal sice stěžovatel odvolání, ale učinil tak až po zákonem stanovené třicetidenní lhůtě. Finanční ředitelství odmítlo i tvrzení stěžovatele o údajném zmanipulování věci při doručování odvolání. Žádné důkazy o zmanipulování věci stěžovatel nepředložil a žádné také nebyly zjištěny. Podstatné pro správce daně i pro odvolací orgán v tomto daňovém řízení bylo, že stěžovatel nepředložil jediný důkaz o tom, že by předmětná odvolání podal v zákonem

stanovené lhůtě. To, že správce daně navíc ještě vyzval podle § 34 odst. 12 zákona o správě daní a poplatků Č. p., a. s. k součinnosti při ověřování některých skutečností vyplývajících z tvrzení stěžovatele, bylo plně v jeho kompetenci a zákon v této věci neukládá správci daně povinnost o tom daňový subjekt informovat. Pochybnosti o tom, zda Č. p., a. s. zmiňované úkony skutečně provedla a s jakými výsledky, považuje finanční ředitelství za irelevantní, neboť sdělení Č. p., a. s. je součástí spisového materiálu a stěžovatel mohl požádat o nahlížení do něho a zjistit tak výsledek provedeného šetření. Z výše uvedených důvodů finanční ředitelství navrhlo zamítnutí kasačních stížností pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadená usnesení v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasačních stížnostech a přitom neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 5 s. ř. s. nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon.

Podle § 68 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřípustná, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného.

V daňovém řízení je řádným opravným prostředkem podle § 48 zákona o správě daní a poplatků zejména odvolání, které lze podat ve lhůtě třiceti dnů ode dne, který následuje po doručení rozhodnutí proti němuž odvolání směřuje. Podle § 49 odst. 2 písm. b) citovaného zákona správce daně odvolání zamítne, jestliže je podáno po stanovené lhůtě.

Zamítnutím odvolání, které bylo podle názoru odvolacího orgánu podáno opožděně, se rozhoduje o tom, že nejsou dány zákonné předpoklady pro to, aby odvolání bylo v odvolacím řízení věcně projednáno. Tímto postupem odvolacího orgánu se tedy výraznou měrou zasahuje do práva odvolatele, aby jím podaný řádný opravný prostředek byl meritorně projednán. Proto je, v souladu s účelem správního soudnictví, kterým je především ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob, rozhodnutí finančního ředitelství, jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí správce daně podle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o správě daní a poplatků, přezkoumatelné soudem. Přípustnost podání žaloby proti takovému správnímu rozhodnutí byla ostatně možná i podle dřívější judikatury (viz např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 3. 1998, č. j. 5 A 10/97 - 27).

Městský soud tedy pochybil, pokud žaloby stěžovatele odmítl pro nepřípustnost s odůvodněním, že stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem. Stěžovatel v řízení před správním orgánem řádný opravný prostředek podal, a i když jím podaná odvolání byla zamítnuta pro opožděnost, vyčerpal jejich uplatněním řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem tak, jak to požaduje § 5 s. ř. s. a žaloba tedy není nepřípustná podle § 68 písm. a) s. ř. s. Proti rozhodnutí finančního ředitelství o zamítnutí odvolání podaného po stanovené lhůtě tedy lze podat žalobu, ale takovou žalobou se žalobce může domáhat pouze přezkoumání oprávněnosti postupu správce daně podle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o správě daní a poplatků a nikoliv meritorního přezkoumání napadeného správního rozhodnutí. Městský soud sice v tomto smyslu napadená správní rozhodnutí přezkoumal, ač mu to nepříslušelo, když žaloby odmítl pro nepřípustnost, jak také důvodně namítal stěžovatel v kasační stížnosti.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadená usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací městskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je městský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne městský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. března 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu